

25-04-006

Til Venner Skand
for sin rene
Hjelpen

MED HAM
ELLER IMOT HAM

PREKEN AV PROFESSOR H. H. GRAN
I VESTRE AKERS KIRKE 16. MARS 1941

29
G1
NX

MED HAM ELLER IMOT HAM?

Luk. 11, 14—28.

Den som ikke er med meg, han er imot meg, og den som ikke samler med meg, han spreder.

Jesus går omkring og driver onde ånder ut, og i den forbindelse er det han sier disse ord. Meget av det som i Jesu tid ble tydet som besettelse av onde ånder, har vi i vår tid forsøkt å forklare som legemlige sykdommer. Men vi får også i vår tid mer og mer øynene opp for den nøye sammenheng mellom sjel og legeme, og begrepet besettelse får vi også i nåtiden se som en levende virkelighet.

Det er de onde ånder Jesus går til kamp imot, og han vil ha oss med på det arbeid. Ikled eder Guds fulle rustning, sier Paulus, så I kan stå eder mot djevelens listige angrep. For vi har ikke kamp mot blod og kjød, men mot makter, mot myndigheter, mot verdens herrer i dette mørke, mot ondskapens åndehær i himmelrommet. Og nå vil Han i dag spørre oss: Er du med meg, eller er du imot meg? Vil du samle med meg eller vil du sprede? Vi som er her i kirken i dag, er vel ikke bevisst mot Ham, det kan vi vel gå ut fra, men er vi virkelig *med* Ham?

Er du av dem som har vanskelig for å ta en avgjørelse? Det er mennesker, som er redd for konsekvensene, de ser ansvaret ved å ta en beslutning, men er ikke oppmerksom på at det er minst likeså stort ansvar ved å la øyeblikket gå

forbi. For det hevner seg å utsette en avgjørelse, utsette å gjøre en handling som vi ser som den rette. Hver gang jeg svikter, blir min handlekraft svekket, hver gang blir det vanskeligere å treffe en avgjørelse, og etterhånden går livet forbi meg. Vi lar alle de tusen ting komme imellom, alle de små ting som jeg må gjøre *først*. Snart er det arbeid som jeg lar få lov til å sluke meg, snart er det en hobby som fanger min interesse. Snart fordriver jeg tiden med tomme fornøyer, eller jeg blir jagd av spenning etter nyheter om det som skjer rundt om i verden. Jeg lar meg gli fra det ene inntrykk til det andre, jeg orker ikke å være alene, flykter bort fra meg selv og mister min personlighet, mister min sjel. Hva gagner det et menneske om han vinner den hele verden, men tar skade på sin sjel? Du dåre, i denne natt kreves din sjel av deg! Og Jesus sier: Den som ikke er med meg, er mot meg.

Vi husker historien om dem som var blitt innbydd til den store nattverd, men som kom med forskjellige unnskyldninger. En hadde kjøpt en aker, som han skulle se til, en annen hadde fått 5 par okser som han skulle prøve, og en tredje var nygift. Og da det var spørsmål om å følge Jesus, var det en som først måtte ta avskjed med sine foreldre, en annen måtte først begrave sin far. Så lenge det er noe annet vi må gjøre *først*, før vi kommer til Jesus, blir det ikke alvor med vår avgjørelse. Og dessuten: Er det virkelig alvor med disse unnskyldningene? Likså ofte er det noe annet som holder oss tilbake, noe som vi er redd for eller som vi ikke vil gi slipp på. Jeg hørte en mann si: Jeg hadde nok mange unnskyldninger, men det var ikke dem som hindret meg fra å komme fram. Den egentlige grunn var den, at jeg var redd for å se meg selv som jeg egentlig var. Skulle jeg komme til Gud, måtte jeg være ærlig! Jeg visste at jeg hadde meget å gjøre opp, jeg visste at jeg var i stort underskudd, at min regnskapsbok ville vise at jeg var helt fallitt; men jeg torde ikke se etter hvor stort underskuddet var. Kanskje håper

vi på, at jeg skal kunne forbedre balansen eller at noe kan inntreffe som gjør det lettere å komme fram til en avgjørelse. Selv gikk jeg i mange år og innbilte meg, at det var intellektuelle hindringer, som holdt meg tilbake; jeg kunne ikke be til en Gud som ikke var noen levende virkelighet for meg. — En mann sa nylig til meg: Jeg ville nok gjerne be til Gud; men hver gang jeg forsøker, sier en stemme inne i meg: Din elendige hykler, du tror jo ikke på Gud, hvordan kan du da våge å be til Ham. Han fikk høre at det å tro på Gud er å betro seg til Gud. Vi kan be til Gud, hvor lite vi enn tror om Ham. Det kunne jeg si ham, fordi jeg selv hadde gjort den samme prøven; i det øyeblikk vi gir oss over til Ham i bønn, så griper Han oss, så vi får visshet for at Han er en levende virkelighet. Det fikk vi oppleve begge to. En mann som satt i fengsel, sa nylig: Jeg prøvde å be til Gud, og så *hjalp* det meg, og så fikk jeg vite at det var alvor og virkelighet.

En ung svensk kvinnelig medisinert sa: Ja, jeg vet at kristendommen er den eneste vei som kan gjøre mitt liv verd å leve, det har jeg sett i min egen slekt. Men det som holder meg tilbake er det, at det er noen sideveier som jeg gjerne vil holde åpne. Det er noen mennesker jeg vil ha lov til å være sint på. Da går det ikke, sa jeg. Da blir du sittende fast. Den som vil legge sin gave på alteret og kommer til å tenke på at hans bror har noe imot ham, må først gjøre opp med sin bror, før han kan legge gaven på alteret. Hun bestemte seg allikevel, og før hun nådde hjem gjorde hun den overraskende oppdagelse, at Gud hadde ryddet hindringen vekk. Hun *var* ikke lenger sint på de menneskene.

Det vidunderlige er at i samme øyeblikk jeg bestemmer meg for å komme til ham, blir hele min innstilling forandret. Den vekste kristen som treffer en avgjørelse for Jesus Kristus, er frigjort i samme sekund han handler. Hele Guds allmakt er på hans side. Det er den tåpelige frykt for avgjørelsen som står i veien for hundrer som Guds ånd har vist, hvor de står fast. I det samme øyeblikk jeg styrter meg

ut i en handling, i det sekund lever jeg, hele resten er bare eksistens.

Du frykter kanskje for konsekvensene, som du i øyeblikket ikke kan overse. Men hvis du er villig i dag til å la Gud rydde vekk de hindringer som du ser i dag, så vil det etter den avgjørelsen bli lettere å møte de større vanskeligheter som du kan bli stillet overfor i morgen. Det gjelder at du i dag er villig til å gi over så meget av deg selv og din egen synd, som du kan se i dag — til den lille del av den uendelige Gud, som du i dag ser som en levende virkelighet. Hvis du gjør det, vil Gud gripe deg og føre deg videre trin for trin.

Men Jesus stiller sitt ransakende spørsmål også til oss som i dag våger å regne oss som kristne. Vi er døpt og oppdratt i et kristent samfunn, vi ber til Gud, vi går i kirke og tar kanskje også aktiv del i kristelig arbeid. Men er vi med Ham? Går vi med Ham? Er vi ferdige til å kjempe med Ham mot de onde makter? Hva kan jeg gjøre, sier du kanskje, jeg har da nok med å kjempe mot de onde makter inni meg. Han har frelst meg ved sin død på korset ved sin nåde uten min fortjeneste, og det er nok for meg. Men tror du det er nok for Ham? Han venter at vi skal være med Ham, ikke som en dødvekt men som medarbeidere, fylt av hans kraft og liv.

Hva kan jeg da gjøre, sier du. Du kan iallfall bekjenne Ham for menneskene. Hver den som kjennes ved meg for menneskene, sier Jesus, ham skal også jeg kjennes ved for min Fader i himlen. Og Paulus sier: Dersom du med din munn bekjenner at Jesus er Herre, og i ditt hjerte tror at Gud oppvakte ham fra de døde, da skal du bli frelst; for med hjertet tror en til rettferdighet, og med munnen bekjenner en til frelse.

Det kan se vanskelig ut å bekjenne Ham for menneskene. Jeg trodde det var umulig for meg den første gangen. Jeg kunne nok bekjenne like overfor de kristne, men blant mine alminnelige nøkterne omgivelser, hvor Gud aldri ble nevnt, å skulle bekjenne, at nå skulle jeg bli en kristen og

begynne et nytt liv og slå en strek over det gamle? Jeg så det var en uomgjengelig konsekvens og at det nye liv jeg hadde fått, og som for meg var det egentlige liv, ville slukne hvis jeg sviktet. Men jeg inbilte meg det var umulig, inntil jeg forsøkte og fant at jeg ikke kunne tie stille med det, hvis jeg fant noen som ville høre på det, og det var ikke få.

Synes du kanskje ditt liv ikke svarer til den bekjennelse du måtte gi? Sleper du på synder du ikke kan få seir over? Ja, det kan være slemt nok. I er verdens lys, sier Jesus. La eders lys skinne for menneskene, at de kan se eders gode gjerninger og prise eders Far i himlen. Ja, det er et stort ansvar. For eders skyld spottes Guds navn blant hedningene, sier Paulus. Den dommen ligger nær for noen hver av oss.

Men dersom vi bekjenner våre synder, er Han trofast og rettferdig, *tilgir* oss syndene og *renser* oss for all urettferdighet. Det er ikke nødvendig å slepe på de syndene; hvis vi gir oss helt og ubetinget over til Gud og ærlig ber ham ta dem fra oss, så tar Han fra oss vår feighet og menneskefrykt, tar fra oss fristelsen til de laster vi ligger under for, tar fra oss hissigheit og grettenhet, tar fra oss selvopptatthet og selvmedlidenhet, makelighet og ugidelighet. Han kan fri oss fra bekymring og mammonstrelldom. Og han gjør det for å kunne bruke oss som sine medarbeidere, for at vi skal være med Ham. Vi skal være Hans lemmer, sier Paulus; vi skal være hverandres lemmer, vi skal være ett. Vi skal ikke sitte som ensomme kristne, som har nok med å tenke på oss selv og vår egen frelse. Jesus sier i sin yppersteprestlige forbønn: Jeg ber deg Far, for disse (disiplene), men ikke bare for disse, men også for alle dem som ved deres ord kommer til tro på meg, at de skal bli ett, likesom du Far og jeg er ett, at de skal være ett i oss, for at verden skal tro at du har utsendt meg. Når de kristne blir ett, formet etter Hans vilje, blir vi et uimotståelig våpen i Hans hånd.

Jeg fikk nettop i går et brev fra en arbeider på landsbygden. Han var en av dem som fikk være med på turen med Brand IV,

som startet fra Trondheim i dag for ett år siden. Den turen hadde som motto det ordet fra Joh. 17, som jeg nettop siterte: Kristen enhet, og den ble et vendepunkt i hans liv som i mange andres, ja også i mitt, enda jeg fylte 70 år på turen. Han har nylig vært i en bølgedal i sitt kristenliv, skriver han. Det var som han sank ned i uvirksom fromhet. Så fikk han et brev fra en lærer vi møtte i Nordland, og som da, for mindre enn et år siden, fikk et kristent gjennombrudd og ga sitt liv til Gud. Han ligger nå til sengs og skal opereres i benet, så han regner på å få et stivt kne; men den bekymringen har han overgitt til Gud, og nå samler han sine venner omkring sengen og holder andakt for dem.

Dette brev fra Birger, skriver min venn Kristoffer, var en kraftig oppvekker for meg, jeg fikk se at jeg holdt på å lulle meg inn i forvissingen om at alt var som det skulle være med meg, jeg holdt på å glemme at jeg har venner som jeg har ansvar for; jeg glemte at jeg i det hele tatt har ansvar for andre enn meg selv, og så kom til slutt følelsen av at alt sto stille. Måtte Gud tilgi meg også dette.

Skal ikke vi også ta dette til oss? Hvem er det du og jeg har ansvar for i første rekke?

Men vi er også utsatt for fristelser fra en annen kant.

Har vi et overskudd av energi og virkelyst, setter vi det kanskje inn på arbeider som vi synes er gode, frivillig foreningsarbeid for almenntilgode formål eller til lindring av andre menneskers nød, arbeid for rett og rettferdighet, for bedring av menneskenes legemlige og åndelige kår, for frihet og likhet og brorskap, for opplysning eller for nasjonale formål. Det er godt og vel alt sammen, og vi forsøker å innrette vårt liv og vårt arbeid så at vi har Gud med oss.

Men Jesus spør: Er du med *meg*? Hva og hvor meget gjør du for min skyld og hvor meget for din egen skyld, for din egen makt og ære, eller for å få min hjelp til dine formål? Han ga sitt liv for oss, og Han venter at jeg skal gi mitt liv for *Ham*. Gjør vi vårt arbeid i *Hans ånd*, kjemper

vi med *Ham*. Hva er kjennetegnet på det, at vi er med *Ham*? Ved dette er Guds kjærlighet åpenbart i blant oss, sier Johannes, at Gud har sendt sin sønn, den enbårne, til verden for at vi skal leve ved *Ham*. I dette er kjærligheten, ikke at vi har elsket Gud, men at Han har elsket oss og sendt sin Sønn til soning for våre synder. Har Gud elsket oss så, da er og vi skyldige å elske hverandre. Ingen har noensinne sett Gud; dersom vi elsker hverandre, blir Gud i oss, og kjærligheten til *Ham* er blitt fullkommen i oss.

Og Jesus sier nøkternt og praktisk: Hva I gjør for en av disse mine små, det gjør I for meg.

Når vi skal ransake oss selv, må vi bli klar over hvorledes det står til med kjærligheten, det er prøven på om vi er med *Ham* eller mot *Ham*. Vår kjærlighet til *Ham* viser seg i kjærligheten til min neste, til det menneske som jeg i dette øyeblikk står like overfor, så jeg kan gjøre en kjærlighetsgjerning imot *Ham*. Kjærligheten er alltid personlig, den gjelder det enkelte menneske, venn eller fiende. Den er ikke uklare, svulmende følelser, men vilje til oppofrende handling.

I dag vil Jesus mer enn noen gang før i vårt liv ha oss med i kampen mot ondskapens åndehær. Men vi må kjempe i *Hans ånd*, ellers er vi ikke med *Ham*, men mot *Ham*. Da innbyggerne i en samaritansk by ikke ville ta imot Jesus, ble hans disipler Jakob og Johannes forarget og sa: Herre, vil du vi skal by ild fare ned fra himlen og fortære dem, likesom Elias gjorde? Men han vendte seg om og talte strengt til dem og sa: I vet ikke av hva *ånd* I er.

Det samme kommer han til å si til oss, selv om vi kjemper og arbeider for de høyeste idealer, selv om vi kjemper med ord eller handling for det dyreste vi eier, hvis vi i kampen forsynder oss mot kjærlighetens bud. Det er den eneste målestokk, som kan vise oss om vi er med *Ham* eller mot *Ham*. Enhver handling som øker kjærligheten i oss og omkring oss, er av *hans ånd*, enhver handling og hvert ord, som er utslag

av hat og bitterhet vil øke vår egen bitterhet og vekke hat og motvilje i våre omgivelser og vi er *mot* Ham. Gir vi etter for våre egne følelser på det punkt får vi en åndelig blodforgiftning, da er vi mot Ham, selv om vår sak synes oss aldri så rettferdig. Og det er ikke nok, at en ikke *gjør* urett, vi kan også fryse fast i passivitet.

Det er en uhyggelig sannhet i det ordet av Jesus: «Fordi urettterdigheten blir stor, skal kjærligheten bli kald hos de fleste.» Det er en naturlig fortsettelse av den samme tankegangen, når Han sier ved en annen anledning: «Men når Menneskesønnen kommer, mon han da vil finne troen på jorden.» Troen og kjærligheten henger sammen. Den som holder fast inntil enden i kjærlighet, han skal bli frelst.

Frelsen er ikke bare befrielse fra synd, heller ikke erfaringen om personlig hellighet. Guds frelse er befrielse ut av meg selv, helt inn til forening med Ham. Min erfaring om frelsen får jeg i form av befrielse for synd og av personlig hellighet, men frelsens virkelige betydning er at Guds ånd har brakt meg i berøring med Guds personlighet, og jeg henrykkes av noe som er uendelig meget større enn meg selv. Jeg blir fanget inn i Guds hengivelse.

For oss står denne Guds plan med oss som uendelig fjern og uoppnåelig. Vi kan ingen ting av oss selv. Men Han har sagt: Hva som helst I ber om i mitt navn, det vil jeg gjøre, forat Faderen skal bli herliggjort i Sønnen. Dersom I ber meg om noe i mitt navn, så vil jeg gjøre det. Dersom da I som er onde, vet å gi eders barn gode gaver, hvor meget mer skal da Faderen, som er i himlen, gi dem den Hellige Ånd som ber Ham.

Vi kan be Ham om tro, vi kan be Ham om kjærlighet, vi kan be for de mennesker, som vi møter, som irriterer oss, og som vi er tilbøyelige til å kritisere eller dømme, så vil han vise oss vår egen synd og forandre vår innstilling like overfor dem.

Oslo 1941
J. Chr. Gundersens boktrykkeri